

ס פ ר

ויעש אברהם

הוא אוצר בלום — קופת הרוכלים (עין ניטין ס"ו ח' וע"ש פירש"י ז"ל) קמא קמא דמטי לדי איתוי לקמייבן — תקנתוי ועשית"י וכתבתי אותם בכאן. ואולי אוכה לעשות עוד חבור אחר אמן. והריני אציע לפניך בכאן כל המקומות אשר יבואו לזכרוני בעזרת השם ית' להעיר. והנני אציג לפניך כעת מאה ועשרים וחמשה סיבגים. אשר נכללים בו הרבה ביאורים וחכמה ומוסר השכל ויראת שמים. והכל על פי מאמרי חז"ל זיע"א:

גם תיקונים והגהות חדשות על ספרי זכור לאברהם. ויוסף אברהם עם ימין משה. וגם הרבה שאלות ותשובות חדשות מדיני הריאה ומשארי מריסות שבאו אלי ממדינות אחרות ומה שהשבתי עליהם כיד ה' הטובה עלי. ובסופו קונטרס ברוכה אסתר נמי ממני ת"ל שחברתיו והעתקתיו אחרי ויעש אברהם:

כל אלה חברתי וימרוני

אברהם זוסמאן מפולין ש"כ רפה לונרן בעהמ"ח בית אברהם, זכור לאברהם, ויוסף אברהם, בלא"א המנוח הרבני המופלג מהור"ר יוסף זצ"ל, נכד הרב האי גאון הגדול מאחיו המקובל הנאמן ח"ק המפורסם בדורו איש אלפי רבינו אליעזר זצ"ל ויע"א, שהיה מ"ם דק"ק סארניק וק"ק שעדליץ במדינת פולין.

ווילנא

בדפוס האלמנה והאחים ראם

זוכר בשנת ויעש אברהם משתה גדול לפ"ק

ВАЯАСЪ АВРААМЪ,

или

Замѣтки къ разнымъ религіознымъ узаконеніямъ евреевъ

ВИЛЬНА. Въ типографіи Вдовы и братьевъ Ромма.
На жмудскомъ переулкѣ въ собственныхъ домахъ подѣ
№ № 327 и 328.

1871.

הסכמה

אש גולת אריאל, עטרת תפארת ישראל, מעין החכמה שר
רה, עמי' שרא מנדעא ונהודא, הרב הנאמן הגדול רשכבהיג,
ר אפסי ארץ לו הכבוד והגדולה, לגדול תורתו וחכמתו אך
ימיהתהלה, מורנו ורבינו יוסף שאל הלוי נאטגזאהן
י אביר דקיק רבוב והגליל. כהרמ"ח סימפרישי הים, מגן גבורים,
מאירת עינים, יד שאל:

הוצא לפני הספר זכור לאברהם מהרב החסיד המופלג בחורה ויראה
מ' **אברהם זוסמאן** השו"ב המפורסם למומחה בעניני שו"ב
הבירה • בעל ס' **בית אברהם**

בעיר לונדון
אשר כבר נתפשט בפולין וגאליציה וארץ הקדושה ושאר
ארצות, והנה ארץ פולין ורוסיה הרה וילדה אוהו, ונוגדן גדלה שעשועי' והס'
הג"ל הוא בידי ורלתי' כי הפליא לעשות והשוחטים כאשר ראו אותו בידי גס הם
אצרו אשר היטב היטב הדק וליקט סולח נקי' כל הדגים בהכלית הסדור וכעת
אוסף שנית ידו והעתיק ספר **ימין משה** מהגאון מ' משה ווינטירו ועוד
במה הוספות שנתוספו אח"כ
באר מים חיים עם כמה הוספות שהוכיף הרב המחבר הג"ל גם דיני ניקור
להספרדיים וגם לורות מהריאה עם כל פרקי העלמות, והשו"ב אשר יהיו להם
הספרים האלה יהיו בקיאים היטב בהלכות שו"ב • והנה בקט מעמדי לחת את
ידי עליו לכל ישובון להפיעו שנית בלתי רשותא ע"כ הגני למלואת שאלתו וכל
המעייני יחברך מן השמים •

הלעיר **יוסף שאול הדוי נאמהנזאהן**
אב"ד ק"ק לבוב והגליל

הסכמה ותהלה שיש לי בספרי הגדפס הנקרא **בית אברהם**

מאת הגאונים מחמת הולאות הדפוס לא
אעתיקם בכלן כי אם שמוסם הקדושים ואלו הם הרב המאה"ג איש אלקים
קדוש יאמר לו החסיד השלם ומופלג בחורה ועבודה הגאון המפורסם בדורו
קש"ת מוה' **יעקב שמעון** זלוק"ל מק"ק זעליחאב יע"א : הרב הגאון
הגדול המפורסם
אב"ד דק"ק וויעלקאטס יל"ו : הרב הגאון הגדול
מהמפורסם מופת דורינו תפארת נר ישראל וכו' קש"ת מוה' **זלמן** מהגאון
הגדול מהור"ר אברהם טיקטין אב"ד דק"ק ברעסלא ואגפי' :

הרב
הגאון כו' מוה' **יעקב יוסף** נ"ו והרב הדיין המפורסם כו' מוה"ר
אדהנן נ"ו
מברלין יע"א והרב הגאון כו' מוה' **יהושע**
פלק שוער עליזאן שטרעליטש והרב הגאון עטרת תפארת

יש-אל כו' מוה' **יוסף אשר לעמרי** אב"ד מוה"ג והסתדינה יל"ו : והרב
הגאון המפורסם
אב"ד מראטערדאס יל"ו (גם יש לי קבלה
משנת תק"פ
מאה הרב הגאון כו' מהור"ר יוסף אב"ד דק"ק שעלין ומאת הרב המגיד
המאה"ג כו' מוה' יצחק מ"מ דק"ק ליקאבי' ומאת הרב המגיד הסיים המאה"ג
איש חכמי המפורסם מוה' ברוך מריוקי זל"ל זיע"א) : **אזריה** שארית
ישראל לא יעשו עולה להשיג את גבולי עכ"פ משך עשרה שנים מיוס כלות
הדפוס והדבר אסור ממשעם המלך כידוע ומלד דין תורה כהוב ארור משי'
גנוב רעבו ידו בהזקקה זו :

סימן ס

ה הבהבה או ששתתה כים הרי זו מותרת :
גנבים נכמה כחשטמה דנדרים אקורים מותרת . חלל אם לא כחשטמה כל ימים רק
נדרים ו אסורים אסורה :
ב אכלה עם המות של אדם . או הכישה נחש וכיוצא בו מותרת בטוב
מריפה ואסורה משום סכנת נפשות :
ג בהמה או חיה שנפסקו רגליה . לא יאכלו ממנה אלא על ידי בדיקה
שיש להוש שמא נשכה נחש . וזו בדיקתה שלא יאכלוה אלא צלי
כנסיס ולדין לא שייסין לגלוי מים כואלו ו אפין נחשים מלויים . לכן אין למוש
לנפש . ואם כוא נדרך שלא נעטמה מריפה . מותרת בלא בדיקה :

תמו הלכות שהיטות ובדיקות תהלה לשוכן ערבות :

ויוסף אברהם

משום סכנה וסחה מים סרעים . ר"ל מים מנולים (או מה שמכנה סנפס בעים את הנרצל
דאנ"ן) ואם בימה נריאה אח"כ זמן רב ודאי כשרה ואסור לטפסה מיד ועמה שאין נחשים
מלויין שרי ואם שלחה מיד הוי ריעותא ואין שרי אלא עמי בדיקה ודע דכל הני דמסובי דינס
כמסוכנה לאם אין יכולים לעמוד בני מרכוב ושרי (ואף שנולדי מתוח אח"כ מ"מ אין
סופה לניקוב ולאסור נגוסה אלא שהמזויים שלה יתקלקלו ולאזו בכלל טרפה הוב) הא לאו
כדי אף מרכוב אין לריך מ"מ ע"ש (ה) הנהמה . וה"ס שמותר לאכול דגים כמילודים בסם
שלהם . עץ של בורדפני וזה חילין שגל על פי המים ועושה מרקים דומים לשנה והם
מרים ביותר והוא עם המות לנחמה לפה"ס . וכן לואח המרגנולים ולואח כלבים בלמי (י)
אקורים . הס"ך נותר אף נכה"ג זולת כחשטמה כל ימיה באיסורי הנאה וכ"כ הס"ס וכר"מ
ואף כחשטמה במתן מ"מ מותרת נפסס . והס"ד כחנ דנאי"ר אכילה לכ"ע שרי דרשנד
אף כחשטמה כל ימיה אבל לכחמלה אסור לקנות וה"ה להאכיל בעלמו דנרים אסורים אבל
באיסורי הנאה כחשטמה כל ימיה אסור אף דענד אבל נפסס אחת מותר ליקנות ולחבול
בו גיוס וא"ל שהיה מעה לעה והנפנו קונים לכחמלה בר אייזוח שאוכלים חולעים בקין נמים
ושוסמים אחסו בו גיוס וה"ה דשרי לישראל לפעמים לעשות כן . כחנ למ"ס דתוחר
לכחפסס עופוח נקמה שהחליע שקורים מולנ"ן ע"ש באורך (ז) ואין (מ"ס המחנר דכ"ג
אכלה כוי ש"ס נ"ס . ומ"ס נכ"ג נהמה כוי ש"ס נ"ס) הס"ך מלריך בדיקה אפילו בזמן הזה
אבל הרבה שופקים כרמ"א . כחנ א"ה באקוס שהנחשים מלויין אפילו בנדיקה ז"ל דעל ידי
לגיס אין לנו בקיאים ואסורה משום סכנות נפשות בלמי ע"ש :

דיני הניקור להספרדיים

קודם

כל אחיל מכראש . ים נעום שני קרועים דהיינו פליין וסתמון שגריך
 לכסירם משום דם סכולס מלאים סיסי דם כדלמירין צמולין דף ל'ג וכןצנרת
 בלגוש ט"ז ובעכ"פ . גם כלאים לריך למחכס כדי לפסיר סדס מחמוסים שנחוכס . גם
 חמח בלמיים והלמון ים שני מוטייןמכל לד שגריך לבסירם כסנרת רש"י סם והטור וכתימרת
 דרני אצכו סם קל"ג . וצמוף לריך למחוך בלמיים ופלט האנעים ורלחי טלפי כידים
 וכרנלים גין צמוף וגיין צנכמס כדכחנו הרצנ"ד והר"ן ורשנ"ח וכתימרת דד' אצכו סם
 גם חוך הלאור ים שני מוטיין אפרים שהכלים חוך כל פוקץ בשדרה עד כונצ ולא עד
 ככלל שגריך לבסירם כסנרת כרמניס טרק ז' נלכות פ"א . וים נמי נחוך ככחך עד
 כסזה ופד ככלל מוט לנן ענ כלאמר סם ל'ג אצל לסנרת ח"א' ים לבסיר כמי קרום מנילי זכר אס ים
 כלאמר סם וכסנרת רש"י וכטור והאור זרוע . ים לבסיר כמי קרום מנילי זכר אס ים
 לכנכמה פלוטים יום כלאמר סם ל'ג אצל לסנרת ח"א' ים לבסיר כמי קרום מנילי זכר אס ים
 כובעים . וריך נמי למחוך מוטי דק"ן פנהדרח דכנחח וחנודת בנידים פ"ס נחוך כנחח
 אצל ימרה ככנד ומוטי לחון סלנ כסנרת כרמניס פ"ז הלכות ח"א' . כל אלו כמטיין שחמרכו
 שגריך לבסיר היינו דוקא גדולה לאכלו כמו שהוא אצל אס סוחכס ח"ג לבסירם אס רוגס
 לאכלס לני דנורח משאך סלנ וכתימרת דא"י סם (ונקסרי ביקור מהאשכנזים רלחי סכחנו
 דאך ננחמכים ח"ן למחוך סלנ וכתימרת דא"י סם (ונקסרי ביקור מהאשכנזים רלחי סכחנו
 מוחך חוך החוט רק כמותך לו והמטו נשאר סלס לכן לריך דוקא לנטלן או למחוך כמטיין
 ים ים הן דקס וכן נכסה ונפרט נמקום שמוחכין לטעין מכראש לריך ודאי למטוט אטריהון
 ע"כ) : כל חנצ סוד וכסנ ועז אכור מן כחורפ לאכלו ומלנ כמי אכור כדלמירין גיומא
 דף ע"ד ח"ן מהשלי' סלנ נשלמו לו מדטיו אצל אס נשלמו מדטיו אכור כדלמירין גיומא
 וכדכנז ברא"ם והטור והרי"ף והש"ס סהמלנ הוא אכור לפי שאמר ככחנז כל מלנ לני
 ועכס לריך להנמין גין סלנ לשומן . כל שהוא סלנ הוא כוחנז קרום ונקלף וכנצר ח"נו
 סופס אחוה וכדלמירין סם ע"י והסומן ח"ן לו כל שהכנזס כללו (כסנז ספרי ביקור
 באשכנזים סימן לבסיר אס הוא סומן או חנצ פ"ס לכס נקבלס . כשמשמטיין גין סלנעוטה
 אס הוא מירוש' גלי"א או חראש מיד סהוא סלנ אצל הסומן כדמחמס ניד או חראש לע"ך
 גלי"א וזכו סימן שהוא שומן . וכן חספס ככל מקום שגריך לגרר ים מן סמלנ קס סכיין
 כל זמן פ"ס מירוש' וסוכנ על הסכיין פכס גרירח זכ סלנ וחס ללו הוא שומן פ"כ) :
 גתחיל' פחה מכתלמיס דלריך לבסיר כל הקרום מפלייס וכל סמלנ שנחוכס מפני
 שיונקים מחלנ ככליות . וחראש שחמח קרום ככסלים אצל טרפס ככנד ים
 מוטי חלנ עשויס כלנעוטה מיד מחסס דהיינו ג' מלד ימין וז' מלד שמאל . כני
 סנלד ימין נעסיס ז' נחמטיין והני סנלד סמאל נעסיס ג' נחמטיין ולריך לבסירם
 כולס עשום הלנ וכתימרת דרנ' יכודל סס . וחדע כי הקרום שחמרכו הוא נולד פנים
 דהיינו לנד מלל הנוף . אצל כל הסומן פ"ס להנכמה לנד בעור הוא ככר ככל מקום
 פ"סיס ומוחר לאכלו : צריך לבסיר כל סמלנ היוסנ על כמחיים ומה שנחוכס והמחמס
 הס צנר ארוכס שיוסנח חמח ככליות ומחמיל מחמחי כללעוטה והולך מד חמח מלס כרל כוסת
 כנקרס (לס פלווי') וכתימרת דר' אצכו סם וכן מוכנינו אצל הרמניס כונר כול סלנ
 כסנור חוך ככנר ככל מקום ח"ן לריך לבסירו דומיא דפריסה הכרס וכ"ס נסיד : כל
 סמלנ סמל ככליות וכקרום כדק סעליכס וכל כלונן שנחוכס והמוכיס סניס לריך להסירם
 וכתימרת סם וכסנרת רש"י ור"ן ולריך למטט אטריהס להוליאס : ב' שרפוש ככנד לריך לבסיר
 כרמניס פ"ו כלכס פ"א ח"ן לריך למטט אטריהס להוליאס : ב' שרפוש ככנד לריך לבסיר
 כל בעור כדק סעליו מלד ככנד דוקא מפני סלל סלנ הדקיס מונכיס עליו וגס לן המוטיס
 שנחוכס מפני שיונק סמלנ ככליות כך הוא כנרת רש"י ור"ח וכן מוכנינו אצל לסנרת
 ח"ז לריך לבסיר כל הסני מורוח דילמח אפי למטעי ואנו יוכביס לבסיר הסני מורוח אס
 נחק כטרפס מחמומו מחסק (ואס מניסין זו קלס מהכנד סני ליכ נקליפס לר ז' לנד דחו
 לא אפי למטטי : הלאחולת לריך לבסיר כרוסנ אמח מניח כריעי לסנרת כרצ"ד וכמה
 גאוניס . אצל מרד"ל וסכל זו סוגריס דליין לבסיר כי אס דוקא מוט החקוע לירכייס
 והסלנ סיוסנ נראש סמלמולת סמוך לשלמוסיח מיי רגליס וכל סמלנ סקוננ אס כשלמוסיח

דיני הניקור

וכן פנהגינו ונריך להסיר נמי כחלג היוסג נאורג אמה עלג פקיזה כנקרח אמה הדקינ
כנרייחא סג וכנרייחא דר' יהודג וכפרש"י ורנניג וכמה סוכקיג : בקיבה לריך לכסיר
כל כחלג שעל הקטח מדלורייהא וכדלמריי' סג ע"ט וכסנרה בסוכקיג ומקוס הנקרח
קטח סוג נכקינה עלג הסוך . וסלג שעל היחר נארג ישראל הננהג לאללו וכדליחא סג
ני אלג לנני נגל קיחמו כשר משא"כ נסאר עוקומה סהלג לינו סוחס' והטעם סהלג
היחר וכחלג שעליו סהלג נכל מקוס טייהי יש עליו כעור דק וע"י זה לינו כונס היסג
נחוך דנקב ונשא"כ נסומן שאין לו זה כעור סדק ומטיה סוחס :

כל

כחלג היוסג על ניה הכוסים והמסס וככרס אסור מדלורייהא וכנרייחא סג
ליג וזהו הנקרח סלג אשר על הקרג . אלג נכרס לינו אסור הסלג היוסג סג
סחח ספרייה וכסנרה רנינו יוחל והלי' ומרדכי רוגו הסוכקיג וכן אנו נוהגים . אלג
לסנרה רנינו אפרים ודעמיס אסור . ואס נפתח פרישה ככרס ונשאר סהלג עגולה אז
אנו מלריכים לסכרו משוס מרליח טעינ : באדרה דכנחא לינו אסור כי אס דוקא
סהלג סדנוק נכני עשו ספוט עשו כמו קשר אמין ואללג יש כמו אלנע אסר קטן נאריך
לכסיר כולו ככנרה כמרדכי וכן אנו נוהגים אלג לסנרה כרמי' ומכנ אסכנו לריך
לכסיר כל כעור סדק אשר על כל טעס כנחח נין ננהמה ונין נעגלים וככניס נשניל
סכל סלג סדקין מונס עליהם : יתרת בכנר לריך לכסיר כל הסלג אשר עליו וכל עס
שנחוכו . וחדע כי היחר סוג עשו כמו האלמעדה וכו' דנוק נכנר אלג ססכול .
ולריך לכסיר נמי כל סהלג סדנוק נכנר אלג כיהרס : בשדול יש על כל הטעס סו
קרוס דק ומסחי' מעפ סלג דנוק נסחול נכמה מקיחוס ולריך לכסיר הקרוס והסלג אשר
סחסי' . ונלג היצג סלג דיינו לקרוע סחכול מלמעלה לונטה דיינו ממקוס סינורו עד
אגורי גידים וכדי להסירם לריך לקרוע סחכול מלמעלה לונטה דיינו ממקוס סינורו עד
סוסו נשניל סהס אסורים משוס סלג ולריך למטע אסריס היסג סדק עד דקס ען
דקס כדי להסיר כולס וכטעם כוג עפני סהסחול נחונר כוג להכרס ולחלג והסאר
אסור משוס הרפספס וכדכנח' העור נסימן ס"ה נטס נעל בעיטור כוג ליזכור ולנקר
כסכול נעורו לס וחס כי עייז לא יתחוק ולא יכרחו כנידין נחלמעיחין א' : בתוך סלליס
יש חוט א' סל סלג מלג פניס אלג הירכים ונעסס יסרד ויהי לשני רלשים סהס מקיחוס
נסוך עלס הזנב א' מיחין וא' משמאל סלריך להסירם משוס סלג נשניל סיונקיס ונפלג
ככליח דכנח הנ"י נטס מרמי' נן סניב וכסנרה כמרדכי וברוקח : אצל ניני זכר יש
הסומן ענ ונחוכו ניד גדול ומלוסה נכנר סלריך להסיר משוס סלג וכסנרה אריס : עיכ
דיני סהלג ועפיה נחטול דיני ניד הכטה . וכדי סלג יכטה . פריטיו לא אסטה ; דיני
ניד הכטה נוהגים נין ננהמה ונין נטיה . ונולג נקח היך ואין נו טעס
וריס ולכן אין אכשר חפרונחו משא"כ סהלג והכקוקנות ולסכור
חפרונחס נשניל טיג נטס טעס וכדכנחו סג ליט וכפרש"י ובריי"ק וברמניס ואיסורו
כוג מדלורייהא ויש נוהגים איסורו אף נכוי וכדלמריין נכריחוס דק ייט ונשליל סנשלמו
מדשו והפריס על הקרקע לסנרה הרי"ף והטור וכעסקתה כיהרס : עטה סכחנז אף מולחנו
ומקוס יסונח : קורס כל דנר לריך כחדע דים נעלס ספריקס הנקרח (אסא דלקרח) ס'
אגורי גידים סמלריים והולכים לנקוס הזריעה ואלל פי הנענח נטיס וגס למקיחוס אפרים
סוך כל היך וסלטה עכאגודות הנזכרים עס סניס אפרים כיוללים סחחח סמחניס קטורים
נימד עופ"ס נכולס ניד א' ענ וגדול יוחר מכל הנזכרים ומחפטיים והולכים סוך עלס נוק'א
דלעמ' נעקומה נקרח נאיליני : קאליניאטורא איסקאטר) מפני סגולג סנורו נעטה נזה פעלס
ומטס יסרד ויהי לסלטה דלשים . רלס ה' יולג מעטלס כנזכר ומחשטי והולך סוך
כל נשר היך פניס ואסור והשניס הנסארים מחפליים אלל כל סלטה עמלי סרגל פניס
ואסור דיינו אלל עלס הקלינכות ועלס הקולית ועלס בעוק' על הערקוס ולא עד נכלל
ועס עישה כלה . וכדי לכור מכל ספיקוח אנו נוהגים לסחוך כל שני רלשי עלס סקולית
ולנרור כל העלמות אפרים הנזכרים ולהסיר גיכ קליטה מכל טעס סללעומ מזה ומזס
מחטח טרפטס ככנר עד עלס הקלינכות ועד נכלל נשניל נחוכס סרובים כולס כחמ' .
חלג ככליח וסאר חוטי ה' אגודות כנייגס הנזכרים . כלל העולה כל הנידים ננידין
ואינס נק ניס כס ניד הכטה' והכקוקנות כס נקונים וגס כל כנידים שחוסים אוחס ניד

דיני הנקור

וכנשר הולך אסריכם הוא גיד כנשה • וכל כסומן כשחופשים אוחו ממחך וכולך אחריו הוא סלג נמור • וכל כנידים הנקוצים ומכלך צמר עמהם אינם גיד כנשה ; (הלונבל מחכין ועוקרין עם כסרסה לעדווינה ואמר כך יפריד הכשרה מהכריתה באלנמו ולא צמכין ומקלפין אוחו על פני כולה כמראה כסף וגוררין היטב ונחוכו יש קניקות ממשה ולריכין סיטוט וגם צראשו יש גיד אסד עשוקע ואסור עסוס סלג ; ויש בקבלה איש מפי איש עד הלכס למשה מסיני דהווישינקא עלמה עם הללבוה קטנים והכריתה לעדוויץ אקורין ואין פועיל צכס ניקור ; כל מנקר לריך לידע איזה גידין האקורין עסוס דס • ואיזס אסורים עסוס סלג (זה איין לריך לנקר צמיה) ואיזה אקורין עסוס גיד כנשה צפרוטוט ואף סיודע אוחס בכלל וכמו שאמרו סזיל סכל כנידים כמה בכלל קי"א וסימנס כי כל סלמנס מלאו קי"א לואס ; וכנידן באקורים מסוס סלג ומשוס גיד כנשה מסס ג"א וסימנס אל מאכלו מענו ג"א • אף על פי כן מסויב לידע צפרוטוט כי כנידן באקורין עסוס דס אס סמכן קודם מליחה ספיר דמי אכל כנידן באקורין עסוס גיד כנשה או עסוס סלג לריך לחטט אסריכם ולשרם עם צורטיהן ; אלו הן מסוס סלג וגיד כנשה • בקניא ראפי אי • כניד כנשה וי • כנרעטייל אי • כנחיתה סלליא גי • בקושליץ גי • צלעך כראשין גי • בקלין כי • בקיילכדיק כנרעטייל צי • בלונגיל די • נמלא ספס כירך אסד עמשה ועשרים וכן כירך כסני סך סכל עוליס עמשים • ומכונב אסח סרי עמשים ואסח כמנין אל מאכלו ממנו נא ; צעלס מקורין בלשון אשכנז קנאכין יש עס סימן איזה הוא כבוד כי עס מאלא אללו עלס יחירה דק ארוך כמו אלנב וצפו סימן סהוא כבוד ואין צו איסור רק סמלניעים אוחו לכאז כשנייס עסוס כוב ונדוק ומנוסה הוא כך מלאחי כחוג כניקור באשכנזים ;).

ויסקף אברהם

אס (א) הכרס כד' נס'ד : ה'יקונים והגהות ממה שנחטרו בהדפוס ליונים מהשנצ'ה כחוק ויוסף אברהם שהה מורים לטיין בהלקוסיס מבאר מ'ס חיים : יח עמוד ב' (ו) ש'ד' ° צ'יג) ש'מ"ח ° כ'א (כז) ש'מ"ח ° כ'ב (יג) ספק ° כג עמוד ב' (י) יחידו ° כד עמוד ב' (יד) פסולה ° כו (יז) סק'ה ° (כו) ושנצ' ° כח (כג) הכליות ° ל'ג (פ) הכשרות ° לה (יט) כלל ° מא עמוד ב' (כו) כגולה ° (כו) ש'מ"ח ° כג עמוד ב' (י) כשנצ' ° מ"ח (ל) השדרה ° שש עמוד ב' (כז) עוף ° פ"ב (לז) דסמיני :

תיקונים והגהות חדשות

על ספרי זכור לאברהם ושאר הקונטרסים הנדפסים שם והמה נוספות על התיקונים והגהות הנדפסים שם מכבר . ובעזרת השי"ת שמו לעד תמצא בו חדשות הרבה . ומראה התיקונים והגהות אלו בתבנית התיקונים והגהות הנדפסים ממט' . דהיינו ש'מון אות א או ב וכדומה מורה על הדף . וסימן (א) או (ב) וכדומה מורה על השורה . ואני מנקה וממלה ונזור כשיבא העת להחזיר ולהדפיס דהיינו בשנת תר"ל רשות נחונה ממני לאיזו מאן דהוא יהיה מי שיהיה שומרת לו להחזיר ולהדפיסו . אמנם כן אני נזור עליו על הנ"ל זה שיכניס כל התיקונים והגהות מכבר וגם אלו הנכתבים כעת נ"כ כל א"א במקומו הראוי לו :

בתיקונים והגהות הנדפסים (ה) ד' ע"ס הוא וז"ל ג (ז) ו עמוד ב' (ז) בקל התלישה) :
ד (טו) ע'משה ע"י שאלת חכם דוקא ולא זולת . אפרוח . עמוד ב' (מ) טוב כחנם מותר :
ה (כ) אשנים משום דהמפרקת רך הוא כחיי ההמה כמו העור . ואף (יד) חלק ואינו . עמוד ב' (א) הראשון או ע"ג הגרד ואש :

ו (יא) כנהמה ולמטה בהקנה עד ג' של זפק או עד האגפיים כדלקמן ס"ג . וכל . עמוד ב' (ה) ולפסטה הסימנים שם ופסטה הסימנים נמחק :

ז (א) סדק (או שאר הכרס המבוארים במהר"ו) שיהא . עמוד ב' (מג) תחתך . אמנם כן דאין להכשיר זאת בלא ש"ח ולא זולת (כי להש"מ וסייעתו טרפה אבל חתם סופר מכשיר כנהמה ישראל או לזורך י"ט או שבת או ה"מ) . אש :

ח (כו) חכם (עיי' בקונטרס ויוסף סימן ל"ה סכ"ג מ"ט שם וחבין לכאן) אס (כח) הוא (כי הכיס הולכת ומתחככת בשורש של הפיטול ויש למוש להחפרק) החילוק (לח) וכש"ה ע"י ש"ח דב"א גלא זולת (כי לדעת ההב"ש וסייעתו טרפה) :

ט (מד) בלי מיעוד (כי השיניר אינה לקוחה משום דהשיניר בזמן מועט עתידה להיות נעשה כשר) וכל"ה עמוד ב' (ב) מוגלא (או מ'ס) בכל :

י עמוד ב' (יא) הנועה ואפילו ממים :
 (ח) דוקא וע"י ש"ח ולא זולת : (יב) בישראל יש :
 עמוד ב' (כ) קול במקום שזוגין להכשיר (לה) סרכא כסדרן למשה מחזיין זין :

יא (יג) דסמיני (לה"ש) אבל להמ"ו הוא ספק בשנירות ולהב"א שני סינירות היו שחס ריעותא :

יב (יג) דמי . אבל באיכא טעמא דמרידתא בכד יעשה ש"ח . ואש הוא :
 (ל) ארכו או שהסימן נפרד ממקום חיבורו כזואר ברוב אורך טרפה (לא) זוארו (ע"ל כשחיסות סימן ז' ס"ג) אבל :

יג (מה) אש כשחט או כשבר (או נחתך) פרק . עמוד ב' (יח) בשוף יש אומרים דכולי עלמא :

יד עמוד ב' (כדיני ניקור מחלק הפנים) : (טו) זעפרטן משום מ'אום שהוא מלא ליחות וריין או משום שיש לו ראש ואין הדם יושא משם ע"י מליחה . (ומזה העשם נוהגין כמי לתחור השקן מראש הלשון כדי שיא' הדם) וזריך : (יז) בתוכן . בית השחיפה אש רואה לבשלו יש להחמיר לקלפו או לתחור בו קודם מליחה הואיל ונזרר הדם עליו כשפת שחיפה (רמ"א סימן ס"ז בשם הערוך וע"ש בט"ז סק"ב ובש"ך סק"י י"א) : (יח) חושין א' אדום

אדום וא' לבן כו' : (כא) הכנסה וע"ש בש"ע סעיף ו' דאפילו ליכנס לנהכ"ז בכסין
מנולה נמי אסור ועיין בש"ז שם ובגמ' רבה ובמ"ז : (כט) הזה • וכן יש ליקח מן הכסף
הבשר שקרין (דריעו) משום מיאוס : (ל) שפחן מפני שהצנח מניח עליהם החלב בשעת
ההואה לחוץ בעורות • ואחר כך (לד) השדרה והן ג' בימין וב' בשמאל • הנ' שבימין
מתחלקין לב' ג' • והב' שבשמאל מתחלקין לג' ג' • וראש האחד מחובר לשדרה וראשי
השפולין נדבקין החת החמה בראשי ה'לעות • והואיל שהדבר מסור לכל ואין הכל יודעין
צין ימין לשמאל לבן ונהגין לנקר (מ) מומחה (ומפשישים השלוי"ם) העור הדק מעליו שהוא
קרוב לחלב הככלים [ולדעת הכל"י ז"ע לו אם מהני זה ניקור כלל עיין בסימן י"ד בספרי
ק"ט מ"ש שם בשמו] ומכל שכן בשר שהמוך לבטן בטבור שקרוב מאד לחלב הפרכסה ולרין
השגחה להפשיס משם (השלוי"ם) ההוא • וגם מנקרים חיזה נידוי דם בין זלע לזלע הזורדים
מהחזה • השובות חס סופר סימן ס"ח • ועיין סימן ס"ד בש"ך סק"י ולחפ"פ שם • ונ"י
בסימן ע"ב כ"ב כחב דליתו רק חומרא וזריזות בעלמא אמנא הש"ך שם בס"ק י"ד הביא
בשם הרק"ט פ' לך לך וז"ל ובעבור כי הצרית הוא דוגמא הלך לך חוכין נס חידוד הלך
בראשיתו להעביר משם כחות השומאמה וזהו ומלחם את ערלת לבגס ע"ש) והאונים :

כב (כדיני ניקור מחלק הפנים עמוד א') (א) במחוץ וגם השומן שהחת הקרום הזה ולפי
שהחלב המכסה את הקרום שוכב עליה • אבל מפניס לזד הריאה א"ז קליפה וכנדי
לדא לית למעטי נהגו לקלפו (ד) בו (והא דה"ז לנקר הכבד כמו שמנקרין חזר הכבד
מפני החלב שעל הקרב המונח בו • כבר נשאל ע"ז הרב הרמ"א ז"ל יע"א והשיב דמנהג
אבותינו בידינו והם היו יודעים השעם [ולפע"ד נראה השעם דשאני קרום הכבד דשיעא
הוא ולא בלע כלל מהחלב שמונח עליו • וכדלמרינן סברא זאח בכמה מקומות ששים • ועוד
דהכבד זריכה לזייה קודם הבישול דוקא ומשא"כ כל זאת גבי חזר הכבד] וכן זרין לחתוך
כל החלב הדנוק באצבע הכבד שקרין (דומעו) • מפני שזהו מחלב הכליות • הפחול
(ה) אחרים • ויש לנקר העחול סמוך להבואה מהבטן כי אז נקל למשוך החושין ג' כאחד
דעדיין לחת היא • ואם לא נקרה מיד אזי ישרה אותה במים וחהיה ע"ז נמי נקל למשוך •
שחול של כבש המנהג שלא לאכלה : (י) נדיקתם) הדקין זריכין לקלוף החלב שעליהן באורך
אמה ממקום יציאתו מהקיבה • ונהגו במדינות אלו להסיר הקרום שעל כל הדקין בהדרג
דכונה של עול • כרשנא : (יא) אחריו • קרום שע"ז ציני זכר אסור ונהגין לנקרה אף
כשפן פחותים משלשים יום וכן להסיר משם הניד הנזול ולחתוך מהם הרבה חתיכות :
(סו) קאתן • הכסין שמנקרים בו זרין עיילה כמו הסכין של שחיטה • ויש לנקר חוץ ג'
ימים מן החלב שלא יתקשה ובדיעבד מנקרו אח"כ ושרי (ש"ע יו"ד סימן ס"ד ס' י"ח
הרמ"א) ור"ל דשרי לזלי דוקא וכמבואר בש"ע שם סימן ס"ט וכ"כ הלבוש ובה"י • לכתחלה
אין לשרות בשר חוץ ג' ימים בכדי להשהות עוד ג' ימים אחרים • וכחנ הש"ך שם ס"ק
נ"ג מדרשמים דין זה בהג"ה משמע דס"ל להרב רמ"א ז"ל דמותר וכמנהג ק"ק קראקא
ופסק בן להלכה • אך בתנאי שישרה אותו היסב כמו שעה או ששים ובדיעבד אפילו לא
שראו רק מעט והשהה אותו ג' שרו ואפי' בהעברת מים בעלמא נמי די אם הוא מנוקד
מנידי הדם אבל בלא נקרו עכ"פ שריית חלי שעה וכמבואר בש"ז וש"ך שם • אמנם
בחסובות מ"ב מתיר ע"י העברה בעלמא ואפילו לא נקרו מחוסי הדט והובאו דבריו בש"ך
שם ע"ש :

כה (כא) בסיתים • אך אם נבהמה אחת ב' נעות דסמיכי ב"ז ובאתרת ריעוהא אחרת
שוכשירין בה נמי בה"מ ובגניסס יחד היה ה"מ ולא בכל אחת בפ"ע בזה ז"ע •
ובנהמה (כג) ה"מ • ואם א' עני וא' עשיר ויש ה"מ להעני בחלקו ז"ע אי הוהר נס חלק
העשיר ועיין יו"ד סימן קכ"א ס"א :

כו עמוד ב' (יב) אר"ע • ודע שהבשר עומה שהוא בתוך גוף הריאה היא עשויה הרבה הרבה
חתיכות חתיכות לאין מהכפר חתיכות קטנות וגדולות והמה נמי עשויים על אותה תבנית
משולש כמו האונות ממש וכל אחת ואחת מוקפה בקרום אחת דקה מן הדקה מאד מאד
ואח"כ מהחברים הנה כולם ביחד (כמו חבנית העשויה בדבש שבבורח הידועה לכל) ונעשות
מהן אונות ואומות ורדא • ועליהם מלמעלה יש להם העור העשויה משני קרומים סביב סביב
לכל